

תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

מתוקף הסמכות הקבועה בסעיף 39 לחוק-יסוד: הממשלה, להתקין תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020, בנוסח שלהלן.

בהתאם להוראות סעיף 39 האמור, להניח את התקנות על שולחן ועדת החוץ והביטחון של הכנסת סמוך ככל האפשר לאחר התקנתן.

התקנות תיכנסנה לתוקפן עם פרסומן ברשומות.

להלן נוסח התקנות :

תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020

בתוקף סמכותה לפי סעיף 39 לחוק-יסוד: הממשלה, מתקינה
הממשלה תקנות שעת חירום אלה :

תיקון חוק סדר¹. בתקופת תוקפן של תקנות שעת חירום אלה, יקראו את חוק
הדין הפלילי סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-
(סמכויות 1996 (להלן – חוק המעצרים), כאילו -
אכיפה -
מעצרים)

(1) בסעיף 13, אחרי סעיף קטן (ב) בא :

"(ב1) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב),
בבואו לצוות על מעצרו של אדם לפי סעיף קטן (א),
ישקול השופט גם את חיוניות המעצר בין השאר
בהתחשב בפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון, לפי
הוראות סעיף 16א, שלא בנוכחותו, הסיכון להידבקות
העצור בנגיף הקורונה (Novel Coronavirus 2019-nCoV)
(להלן – נגיף הקורונה) בעת שהותו במעצר ומצב
הכליאה באותה עת." ;

(2) בסעיף 15(א), במקום הרישה נאמר "בקשת מעצר
תוגש בכתב בידי שוטר לאחר שאושרה בידי קצין משטרה
בדרגת סגן ניצב ומעלה ; הבקשה תיתמך בהצהרת השוטר
לאחר אזהרה או בתצהיר ;"

(3) אחרי סעיף 16 בא :

"הארכת מעצר 16א. (א) על אף הוראות סעיפים 16(2) ו-
שלא בנוכחות
57 -
העצור

(1) הדיון בבקשה להארכת מעצר יתקיים שלא בנוכחות העצור אלא בהשתתפותו, באמצעות מכשירים טכנולוגיים שיספק שירות בתי הסוהר, ושמאפשרים העברת קול וככל האפשר גם העברת תמונה, בזמן אמת, והכל באופן שימזער ככל האפשר את הפגיעה בעצור בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו; אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של השופט לפי הוראות סעיף 16(2) לקיים דיון שלא בנוכחותו של עצור, אם נוכח השופט, על יסוד חוות דעת של רופא, שאין העצור מסוגל להשתתף בדיון מפאת מצב בריאותו;

(2) סרב העצור להשתתף בדיון באמצעי כאמור בפסקה (1), רשאי השופט לקיים את הדיון בהעדרו.

(ב) עצור שחלה לגביו חובת בידוד מכוח צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש)(בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"ף-2020, או צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש 2019) (בידוד בבית חולים) (הוראת שעה), תש"ף-2020, יראו אותו כמי שאינו מסוגל להשתתף בדיון מפאת מצב בריאותו כאמור בסעיף 16(2); תמה תקופת הבידוד וטרם נסתיימה תקופת המעצר, רשאי העצור לדרוש דיון חוזר, ויחולו לעניין הדיון האמור הוראות סעיף קטן (א).

- (ג) על דיון לפי סעיפים קטנים (א) או
(ב) יחולו הוראות אלה :

(1) הדיון יתקיים בנוכחות
סניגורו של העצור, ואם אינו
מיוצג ימנה לו השופט סניגור ;

(2) על אף הוראות סעיף
9(ב)(6), תתאפשר שיחה חסויה
בין העצור לסניגורו סמוך לפני
הדיון, במהלכו ומיד לאחריו,
וזאת לשם ייעוץ משפטי בלבד ; על
אף הוראות חוק האזנת סתר,
התשל"ט-1979, לא ניתן להתיר
האזנת סתר לשיחה חסויה
כאמור בפסקה זו, וסעיף 13(א)(2)
לחוק האמור לא יחול לגביה ;

(3) הדיון יתקיים בדרך
שתבטיח כי העצור, השופט,
הסניגור והשוטר או התובע, לפי
העניין, ישמעו זה את זה, וככל
הניתן גם יראו זה את זה, במהלך
הדיון, והכל בהתאם למכשיר
הטכנולוגי שבאמצעותו יתקיים
הדיון ;

(4) אין באמור בהוראות סעיף
קטן זה כדי לגרוע מהוראות
סעיפים 34 ו-35.

- (ד) בסעיף זה, "עצור" – בין שהוא
חשוד או נאשם.

(4) בסעיף 17 -

(א) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא "הוראות סעיף קטן
זה לא יחולו לעניין עצור שמתקיימות לגבי הדיון
במעצרו הוראות סעיף 16(א)(1) רישה, (ב) ו-(ג)";

(ב) בסעיף קטן (ד), בסופו בא "על בקשה להארכת
מעצר לפי סעיף קטן זה יחולו הוראות סעיף 21(ד)";

(5) בסעיף 21, אחרי סעיף קטן (ד) בא :

"(ד1) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ד), בבואו לתת צו מעצר לפי סעיף קטן (א)(1), ישקול בית המשפט גם את חיוניות המעצר בין השאר בהתחשב בפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון, לפי הוראות סעיף 16א, שלא בנוכחותו, הסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר ומצב הכליאה באותה עת.

(ד2) בקשת מעצר לאחר הגשת כתב אישום לפי סעיף זה תוגש באישורו של אחד מאלה, לפי העניין :

(1) פרקליט בדרגת מנהל מחלקה ומעלה, ואם אישר זאת המשנה לפרקליט המדינה – גם פרקליט בדרגת ממונה, אם היה התובע פרקליט בפרקליטות המדינה כהגדרתו בסעיף 12(א)(1)(א) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982 (בסעיף זה – חוק סדר הדין הפלילי) ;

(2) תובע שהוא קצין משטרה בדרגת רב פקד ומעלה, אם היה התובע שוטר שהתמנה לתובע לפי סעיף 12(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי."

(6) בסעיף 52, בסופו בא :

"(ד) על דיון בבקשה לעיון חוזר לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) יחולו הוראות סעיף 16א, בשינויים המחויבים."

(7) בסעיף 53, בסופו בא :

"(ד) על דיון בערר לפי סעיפים קטנים (א) או (א1) יחולו הוראות סעיף 16א, בשינויים המחויבים."

2. תחולת סעיף 16א לחוק המעצרים על דיונים לפי סעיפים 4, 5, ו-7 לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים)
- בתקופת תוקפן של תקנות שעת חירום אלה יחולו, על אף האמור בסעיף 8(א) לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט-1979 (בתקנה זו – חוק המעצרים (שעת חירום)), הוראות סעיף 16א לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים, גם לעניין נוכחות עציר שביקש זאת, בדיון לפי סעיפים 4, 5 ו-7 לחוק המעצרים (שעת חירום).
3. תחולת סעיף 16א לחוק המעצרים על דיונים לפי סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים
- בתקופת תוקפן של תקנות שעת חירום אלה יחולו הוראות סעיף 16א לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים, גם על דיונים לפי סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002, וזאת על אף הוראות הסעיף האמור.
4. סייג לתחולה
- הוראות סעיפים 16א, 52(ד) ו-53(ד) לחוק המעצרים, כנוסחם בתקנה 1(3), (6) ו-7 לתקנות אלה, והוראות תקנות 2 ו-3 לתקנות אלה לא יחולו לעניין דיונים המתקיימים באולם בית משפט הסמוך למתקן הכליאה.

י"ט באדר התש"ף

(15 במרס 2020)

ח"כ בנימין נתניהו

ראש הממשלה

דברי הסבר

רקע כללי

העולם, וישראל כחלק ממנו, נמצא כעת בעיצומה של פנדמיה (כפי שהוגדרה ע"י ארגון הבריאות העולמי) כתוצאה מהתפרצות והתפשטות נגיף (CoV-2-חלהן: "נגיף קורונה" או "הנגיף" או "המחלה"). מדובר במחלה העוברת מאדם לאדם על ידי הפרשות מדרכי הנשימה

(כגון: עיטוש או שיעול). מדובר בנגיף חדש, שאין באוכלוסייה חסינות נגדו, אין חיסון שבאמצעותו אפשר למנוע את התפשטות המחלה, אין טיפול ידוע, והוא יכול לגרום לתחלואה ותמותה המונית משמעותית, כולל בקרב אנשים בריאים אך בפרט בקבוצות סיכון.

נכון ליום 14.3.2020 דווח על למעלה מ-145,000 מקרים של הידבקות מוכחת ברחבי העולם וכן על למעלה מ-5,400 מקרי מוות (מספר מקרי המוות עולה במאות מדי יום). מדינות רבות באירופה ובמקומות אחרים בעולם, נוקטות כעת צעדים מרחיקי לכת על מנת לצמצם את ההדבקה ואת התפשטות המחלה, כגון הטלת מגבלות תנועה חמורות על כלל אוכלוסיית המדינה או על חלקים רחבים ממנה, הגבלת כניסת אנשים ממדינות אחרות, הטלת חובת בידוד וחובות דיווח, ועוד.

ביום 27.1.2020 הכריז שר הבריאות, בהתאם לסמכותו לפי ס' 20 לפקודת העם מס' 40 לש' 1940 כי המחלה הנגרמת על ידי נגיף הקורונה היא מחלה מידבקת מסוכנת וכי קיימת בעטיה סכנה חמורה לבריאות הציבור. בהמשך לכך, בהתאם לצו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), התש"ף-2020 (להלן: "הצו" או "צו בריאות העם") בנוסחו המעודכן, מי שהגיע לישראל מכל יעד שמחוצה לה, מחויב לשהות בבידוד בית למשך 14 ימים. כמו כן, הוראות בידוד אלה יחולו גם על מי שהיה במגע הדוק עם חולה בנגיף הקורונה, או מי שרופא קבע לגביו כי היה במגע עם הדוק עם חולה בנגיף ב- 14 הימים שקדמו לקביעת הרופא.

ביום 11.3.2020 הכריז ארגון הבריאות העולמי על המחלה כעל מגפה עולמית, צעד חריג בעל משמעויות מרחיקות לכת.

נכון למועד הגשת הצעת ההחלטה לממשלה, נתוני משרד הבריאות מעידים על כ- 200 אנשים שנדבקו בנגיף בישראל, וקצב ההדבקה בישראל נמצא בעליה מתמדת ומהירה.

במסגרת המאמץ הלאומי למניעת התפשטות נגיף הקורונה בישראל, נדרש ליתן מענה לנחיצות והכרח הדחופים במניעת התפשטות הנגיף במקומות מעצר ובתי סוהר, זאת לאור הנסיבות הייחודיות המאפיינות מקומות אלו, ובראשן האנשים המוחזקים בשטח מחיה סגור, צפוף ומצומצם יחסית, כשהחיים המשותפים, בתנאים שאינם מאפשרים שמירה על תנאי בידוד או הרחקה מספקת בין אסיר לאסיר ובין עצור לעצור, עלולים להוות כר נרחב להתפשטות הנגיף בצורה מואצת ובמטרה למזער את הסיכון הברור בהדבקה בנגיף אשר עלולה להסלים במהירות להתפשטות הנגיף בתוך מקומות המעצר ובתי הסוהר, ולגרום להדבקה ותחלואה המונית של אסירים, עצורים ואנשי שירות בתי הסוהר, וכל הבאים איתם במגע, לרבות סניגורים, תובעים, שופטים וציבור באי בתי המשפט.

לא למותר לציין כי ברוב התאים שבמתקני המעצר ובתי הסוהר, מוחזקים מספר אסירים בתא אחד, ובו שירותים ולעיתים אף מקלחת משותפים, המשמשים את כלל אסירי התא. ברי כי אי הקפדה מספקת על תנאי ההגיינה של אחד מבין האסירים עלולה להשפיע מניה וביה על כלל שוכני התא, וכפועל יוצא מאופי הנגיף ואופן התפשטותו כאמור לעיל, גם על כלל האסירים המוחזקים במשמורת וכמו גם על כלל סגל שב"ס והבאים בשעריו. כל התנאים הללו גם יחד, עלולים להיות מאץ וזרז להתפשטות הנגיף ולגרום להדבקה ותחלואה המונית של אסירים, עצורים ואנשי סגל שירות בתי הסוהר.

נוכח העלייה המהירה במספר החולים בישראל, במיוחד בשבוע האחרון, ונוכח ההערכה המקצועית האפידמיולוגית שלפיה ישנם חולים רבים במדינת ישראל שלא ניתן לדעת על מחלתם, אלא לאחר מספר ימים, וכן נוכח אופן התפשטות המחלה אשר אינו מאפשר זיהוי מבעוד מועד של מי שעלולים לגרום להדבקה של אחרים, גובר הצורך לנקוט אמצעי זהירות מחמירים יותר לגבי כלל מתקני הכליאה. זאת, בדומה למאמץ לנקוט אמצעי זהירות מחמירים ביחס לכלל האוכלוסייה האזרחית, וביתר שאת ביחס למתקנים רגישים אלה, אשר רמת הסיכון להדבקה בהם גבוהה במיוחד, כמפורט לעיל.

לאור האמור, קיים צורך חיוני לנקוט כעת אמצעים מחמירים למניעת התפשטות הנגיף בתוך בתי הסוהר ובמקומות המעצר. צעדים מחמירים אלו נועדו לצמצם את הסיכון לאוכלוסיית בתי הסוהר על ידי הקטנת הסיכון להכנסת הנגיף אל שטח מתקני הכליאה והתפשטותו בקרב אוכלוסיית האסירים, העצורים והסגל.

לצורך כך נדרש למנוע שינוע עצורים ממקומות מעצר לדיוני הארכות מעצר בבתי המשפט, זאת על מנת לצמצם ככל האפשר את הסיכון בהדבקת העצורים במהלך השינוע לבתי המשפט ובחזרה. יובהר כי כאשר ניתן יהיה לשוב ולקיים דיונים בנוכחות העצור בבתי המשפט - לאחר מיגור המגפה, צמצום התחלואה, והפחתת הסיכון הפוטנציאלי להדבקה בקרב אוכלוסיית העצורים והאסירים - תבטל הממשלה את תקנות שעת החירום.

על פי נוסח התקנות המוצע, דיונים בבקשה להארכות מעצר של עצורים יתקיימו שלא בנוכחות העצורים אלא בהשתתפותם באמצעות מכשירים טכנולוגיים שיסופקו על ידי שירות בתי הסוהר ושמאפשרים העברת קול וככל האפשר גם העברת תמונה, בזמן אמת, והכל באופן שימזער ככל האפשר את הפגיעה בעצור בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו, במקרה בו סירב העצור לקיים את הדיון בדרך זו, ניתן יהיה לקיים את הדיון גם בהעדרו. בתקופת תוקפן של תקנות אלה ייעשה מאמץ לדאוג להספקת מכשירים טכנולוגיים נוספים שמאפשרים העברת קול ותמונה בזמן אמת לצורך קיום דיוני המעצר בהתאם להוראות סעיף 16א(א) המוצע בתקופה זו.

עוד מוצע לקבוע כי כאשר חלה על העצור חובת בידוד מכוח צו בריאות העם, יראו את העצור כאילו אינו מסוגל להשתתף בדיון מפאת מצב בריאותו והדיון יתקיים בהעדרו בהתאם להוראות סעיף 16(2) לחוק המעצרים. ככל שבתום תקופת הבידוד טרם נסתיימה תקופת מעצרו של העצור, רשאי יהיה העצור לדרוש עיון חוזר, בתנאים שנקבעו ביחס לעצורים שאינם תחת חובת בידוד. בהתאמה, תוכל המדינה עם תום תקופת החירום להגיש בקשות לעיון חוזר על החלטות בעניינם של עצורים ששוחררו ממעצר בשל ההוראות המיוחדות החלות בתקופה זו.

הדיונים יתקיימו בנוכחות סניגורו של העצור ובדרך שתבטיח, בהתאם למכשיר הטכנולוגי שיעשה בו שימוש במסגרת קיום הדיון, כי העצור, השופט, הסניגור והשוטר או התובע, לפי העניין, ישמעו זה את זה, וככל הניתן גם יראו זה את זה, במהלך הדיון. בסמוך לפני הדיון תתאפשר שיחה חסויה בין העצור לבין סניגורו ומיד לאחריו.

ההסדר האמור, המוצע בתקנות אלה, לא יחול על דיונים המתקיימים באולם בית משפט הסמוך למתקן הכליאה. דיונים אלה יתקיימו בנוכחות העצור בהתאם להוראות סעיף 16(2) לחוק המעצרים.

ההסדר האמור יחול גם על דיונים שעניינם הארכת מעצר מינהלי לפי סעיפים 4, 5 ו-7 לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט-1979, לעניין נוכחות עציר שביקש זאת, ולפי סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002.

יובהר כי אין בתקנות אלה כדי לגרוע מהחקיקה המסדירה קיום דיון שלא בנוכחות העצור, כגון בסעיף 48 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016.

כצעד משלים להתמודדות עם החשש להדבקת עצורים והתפשטות הנגיף בתוך מקומות המעצר, מוצע לקבוע הסדרים שיצמצמו בקשות להארכות מעצר, כך שבקשות אלה יאושרו רק על ידי גורמים בכירים במשטרה ובפרקליטות, כמפורט בנוסח התקנות.

עוד מוצע להבנות את שיקול דעת השופטים הדנים בהארכות מעצר, כך ששופט יורה על מעצר של אדם (מעצר ימים או מעצר עד תום ההליכים) רק במקרים שבהם המעצר חיוני בשים לב למצב החירום שבו מצויה מדינת ישראל ותוך שקילת הפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון שלא בנוכחותו, הסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר, החשש להתפשטות המחלה וכן במצב הכליאה באותה עת.

כך, בעת קבלת החלטה בדבר מתן צו מעצר בית המשפט ישקול גם את הפגיעה בנאשם הנובעת מקיומו של הדיון, לפי הוראות סעיף 16א, שלא בנוכחותו, הסיכון להידבקות הנאשם בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר וכן בהתחשב במצב הכליאה באותה עת.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי מצורפת להצעה להחלטה.

סיווגים

סיווג ראשי : 07חקיקה ממשלתית.

תחום פעולה עיקרי : 09אחר

מוגש על ידי השר לביטחון הפנים

י"ט באדר התש"פ
15 במרץ 2020

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה:

התקנת תקנות שעת חירום (דיוני מעצרים), התש"ף-2020.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

במסגרת המאמץ הלאומי למניעת התפשטות נגיף הקורונה בישראל, נדרש ליתן מענה לנחיצות והכרח הדחופים במניעת התפשטות הנגיף במקומות מעצר ובתי סוהר, זאת לאור הנסיבות הייחודיות המאפיינות מקומות אלו, ובראשן האנשים המוחזקים בשטח מחיה סגור, צפוף ומצומצם יחסית, כשהחיים המשותפים, בתנאים שאינם מאפשרים שמירה על תנאי בידוד או הרחקה מספקת בין אסיר לאסיר ובין עצור לעצור, עלולים להוות כר נרחב להתפשטות הנגיף בצורה מואצת ובמטרה למזער את הסיכון הברור בהדבקה בנגיף אשר עלולה להסלים במהירות להתפשטות הנגיף בתוך מקומות המעצר ובתי הסוהר, ולגרום להדבקה ותחלואה המונית של אסירים, עצורים ואנשי שירות בתי הסוהר, וכל הבאים איתם במגע, לרבות סניגורים, תובעים, שופטים וציבור באי בתי המשפט.

לא למותר לציין כי ברוב התאים שבמתקני המעצר ובתי הסוהר, מוחזקים מספר אסירים **בתא אחד**, ובו שירותים ולעיתים אף מקלחת משותפים, המשמשים את כלל אסירי התא. ברי כי אי הקפדה מספקת על תנאי ההגיינה של אחד מבין האסירים עלולה להשפיע מניה וביה על כלל שוכני התא, וכפועל יוצא מאופי הנגיף ואופן התפשטותו כאמור לעיל, גם על כלל האסירים המוחזקים במשמורת וכמו גם על כלל סגל שב"ס והבאים בשעריו. כל התנאים הללו גם יחד, עלולים להיות מאיץ וזרז להתפשטות הנגיף ולגרום להדבקה ותחלואה המונית של אסירים, עצורים ואנשי סגל שירות בתי הסוהר.

נוכח העליה המהירה במספר החולים בישראל, **במיוחד בשבוע האחרון**, ונוכח ההערכה המקצועית האפידמיולוגית שלפיה ישנם חולים רבים במדינת ישראל שלא **ניתן לדעת על מחלתם, אלא לאחר מספר ימים**, וכן נוכח אופן התפשטות המחלה אשר אינו מאפשר זיהוי מבעוד מועד של מי שעלולים לגרום להדבקה של אחרים, גובר הצורך לנקוט אמצעי זהירות מחמירים יותר לגבי כלל מתקני הכליאה. זאת, בדומה למאמץ לנקוט אמצעי זהירות מחמירים ביחס לכלל האוכלוסייה האזרחית, וביתר שאת ביחס למתקנים רגישים אלה, אשר רמת הסיכון להדבקה בהם גבוהה במיוחד, כמפורט לעיל.

סעיף 39 לחוק-יסוד: הממשלה (להלן- החוק), שכותרתו "התקנת תקנות שעת חירום", קובע כדלקמן:

"(א) במצב חירום רשאית הממשלה להתקין תקנות שעת חירום כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים; תקנות שעת חירום יונחו על שולחן ועדת החוץ והביטחון של הכנסת סמוך ככל האפשר לאחר התקנתן.

...
(ה) לא יותקנו תקנות שעזז חירות ולא יופעלו מכוחן הסדרים, אמצעים
וסמכויות, אלא במידה שמצב החירות מחייב זאת.
...

(ז) תקנות שעת חירות ייבסו לתוקף עם פרסומן ברשומות; לא ניתן
לפרסמן ברשומות, הן יפורסמו בדרך מתאימה אחרת, ובלבד שיפורסמו ברשומות
מיד כשניתן יהיה לעשות כן."

במדינת ישראל הוכרז מצב חירות בשנת 1958 בהתאם לחוראת סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון
והמשפט, התשי"ח-1948. ההודעה על מצב חירות מוארכת מעת לעת על ידי הכנסת. ההארכה
האחרונה ניתנה על ידי הכנסת ביום 17.2.20, ולפיה יחול מצב החירות עד ליום 17.6.20. (י"פ
8714, עמ' 4516).

כאמור בסעיף 39(א) לחוק, במצב חירות רשאית הממשלה להתקין תקנות שעת חירות כדי להגן
על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים.

**לאור האמור לעיל, קיים צורך חיוני לנקוט כעת אמצעים מחמירים למניעת התפשטות הנגיף
בתוך בתי הסוהר ובמקומות המעצר. צעדים מחמירים אלו נועדו לצמצם את הסיכון לאוכלוסיית
בתי הסוהר על ידי הקטנת הסיכון להכנסת הנגיף אל שטח מתקני הכליאה והתפשטותו בקרב
אוכלוסיית האסירים, העצורים והסגל.**

**לצורך כך נדרש למנוע שינוע עצורים ממקומות מעצר לדיוני הארכות מעצר בבתי המשפט, זאת
על מנת לצמצם ככל האפשר את הסיכון בהדבקת העצורים במהלך השינוע לבתי המשפט
ובחזרה. יובהר כי כאשר ניתן יהיה לשוב ולקיים דיונים בנוכחות העצור בבתי המשפט - לאחר
מיגור המגפה, צמצום התחלואה, והפחתת הסיכון הפוטנציאלי לחדקת בקרב אוכלוסיית
העצורים והאסירים - תבטל הממשלה את תקנות שעת החירות.**

על פי נוסח התקנות המוצע, דיונים בבקשה להארכות מעצר של עצורים יתקיימו שלא בנוכחות
העצורים אלא בהשתתפותם באמצעות מכשירים טכנולוגיים שיסופקו על ידי שירות בתי הסוהר
ושמאפשרים העברת קול וככל האפשר גם העברת תמונה, בזמן אמת, והכל באופן שימזער ככל
האפשר את הפגיעה בעצור בשל כך שהדיון מתקיים שלא בנוכחותו, במקרה בו סירב העצור לקיים
את הדיון בדרך זו, ניתן יהיה לקיים את הדיון גם בהעדרו. בתקופת תוקפן של תקנות אלה ייעשה
מאמץ לדאוג להספקת מכשירים טכנולוגיים נוספים שמאפשרים העברת קול ותמונה בזמן אמת
לצורך קיום דיוני המעצר בהתאם לחוראות סעיף 16(א) המוצע בתקופה זו.

עוד מוצע לקבוע כי כאשר חלה על העצור חובת בידוד מכוח צו בריאות העם, יראו את העצור
כאילו אינו מסוגל להשתתף בדיון מפאת מצב בריאותו וחדיון יתקיים בהעדרו בהתאם לחוראות
סעיף 16(2) לחוק המעצרים. ככל שבתום תקופת הבידוד טרם נסתיימה תקופת מעצרו של העצור,
רשאי יהיה העצור לדרוש עיון חוזר, בתנאים שנקבעו ביחס לעצורים שאינם תחת חובת בידוד.
בהתאמה, תוכל המדינה עם תום תקופת החירות להגיש בקשות לעיון חוזר על החלטות בעניינם
של עצורים ששוחררו ממעצר בשל ההוראות המיוחדות החלות בתקופה זו.

הדיונים יתקיימו בנוכחות סניגורו של העצור ובדרך שתבטיח, בהתאם למכשיר הטכנולוגי

שייעשה בו שימוש במסגרת קיום הדיון, כי העצור, השופט, הסניגור והשוטר או התובע, לפי העניין, ישמעו זה את זה, וככל הניתן גם יראו זה את זה, במהלך הדיון. בסמוך לפני הדיון תתאפשר שיחה חסויה בין העצור לבין סניגורו ומיד לאחריו.

ההסדר האמור, המוצע בתקנות אלה, לא יחול על דיונים המתקיימים באולם בית משפט הסמוך למתקן הכליאה. דיונים אלה יתקיימו בנוכחות העצור בהתאם להוראות סעיף 16(2) לחוק המעצרים.

ההסדר האמור יחול גם על דיונים שעניינם הארכת מעצר מינהלי לפי סעיפים 4, 5 ו-7 לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט-1979, לעניין נוכחות עציר שביקש זאת, ולפי סעיף 5 לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002.

יובהר כי אין בתקנות אלה כדי לגרוע מהחקיקה המסדירה קיום דיון שלא בנוכחות העצור, כגון בסעיף 48 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016.

כצעד משלים להתמודדות עם החשש להדבקת עצורים והתפשטות הנגיף בתוך מקומות המעצר, מוצע לקבוע הסדרים שיצמצמו בקשות להארכות מעצר, כך שבקשות אלה יאושרו רק על ידי גורמים בכירים במשטרה ובפרקליטות, כמפורט בנוסח התקנות.

עוד מוצע להבנות את שיקול דעת השופטים הדנים בהארכות מעצר, כך ששופט יורה על מעצר של אדם (מעצר ימים או מעצר עד תום ההליכים) רק במקרים שבהם המעצר חיוני בשים לב למצב החירום שבו מצויה מדינת ישראל ותוך שקילת הפגיעה בעצור הנובעת מקיומו של הדיון שלא בנוכחותו, הסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר, החשש להתפשטות המחלה וכן במצב הכליאה באותה עת.

כך, בעת קבלת החלטה בדבר מתן צו מעצר בית המשפט ישקול גם את הפגיעה בטאשם הנובעת מקיומו של הדיון, לפי הוראות סעיף 16א, שלא בנוכחותו, הסיכון להידבקות הנאשם בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר וכן בהתחשב במצב הכליאה באותה עת.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי מתרונם:

מכוח סעיף 39(א) חוק יסוד: הממשלה, הממשלה מוסמכת להתקין תקנות שעת חירום "כדי להגן על המדינה, ביטחון הציבור וקיום האספקה והשירותים החיוניים". לממשלה שיקול דעת רחב לבחינת הצורך בהתקנת תקנות שעת חירום; בהתחשב במהירות התפשטות הנגיף, היקף הנדבקים ההולך וגדל והצורך החיוני במניעת התפשטות הנגיף בתוך בתי הסוהר כמפורט לעיל, עולה צורך מיידי וממשי להתקנת תקנות שעת חירום.

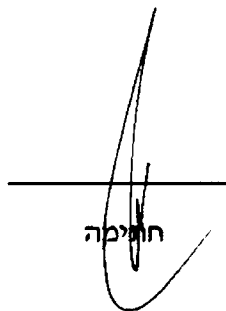
יצוין, כי על אף היות הממשלה המכהנת ממשלת מעבר, מצב החירום השורר במדינת ישראל מקים הכרח להתקנת התקנות באופן דחוף על מנת לעמוד בהוראות הדין, ואין כל אפשרות לדחות את התקנת התקנות האמורות.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

היועץ המשפטי לממשלה סמך את ידיו על נוסח התקנות לשעת חירום.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעה:

בשים לב לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

חתימה

היועץ המשפטי (בפועל)

תפקיד

אריאל סיוזל, עו"ד

שם